

Täysistunto

Keskiviikko 28.5.2025 klo 14.02—17.38

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 55/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.53 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tämä hallituksen esitys varhaiskasvatuslain muuttamisesta koskee yksityi-
sen varhaiskasvatuksen rekisteröintimenettelyä. Tällä hetkellä yksityisen varhaiskasvatuk-
sen järjestäminen edellyttää, että palveluntuottajalla on ennen toiminnan aloittamista lupa
harjoittaa päiväkotitoimintaa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jatkossa luvan sijas-
ta yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittaminen edellyttäisi, että palveluntuottaja ja sen
toimipaikat olisi rekisteröity palveluntuottajien rekisteriin eli Soteriin. Rekisteröinnin
edellytyksenä olisi, että palveluntuottaja ja toimipaikat täyttäisivät niille säädetyt taloudel-
liset ja toiminnalliset edellytykset. Yksityistä perhepäivähoitoa koskevaan sääntelyyn ei
ehdoteta muutoksia.

Esitys perustuu hallitusohjelmakirjaukseen, jonka mukaan yksityisessä varhaiskasva-
tuksessa palataan ilmoitusmenettelyyn. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukai-
sesti keventää yksityisen palveluntuottajan hallinnollista työtä. Aikaisemmin voimassa ol-
leeseen ilmoitusmenettelyyn ei kuitenkaan sellaisenaan palattaisi, sillä yksityisten palve-
luntuottajien hallinnollista taakkaa on kevennetty jo lupamenettelyyn siirryttäessä. On siis
tarkoituksenmukaista, että nyt ehdotettava rekisteröintiprosessi pysyisi soveltuvien osin sa-
mana kuin lupamenettelyssä.

Varhaiskasvatuslaissa ehdotetaan säädettäväksi palveluntuottajan ja sen toimipaikan re-
kisteröinnistä, rekisteröinnin hakemisesta, toimipaikan tarkastuksesta, rekisteröinnistä teh-
tävästä päätöksestä sekä rekisteröinnin peruuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että yksi-
tyisen päiväkotitoiminnan saisi aloittaa heti, kun toiminnanharjoittajan yleiset edellytyk-
set ja toimitilat on tarkastettu. Tällä nopeutettaisiin ja sujuvoitettaisiin toiminnan aloitta-
mista, sillä voimassa olevan lain mukaan toiminnan on saanut aloittaa vasta, kun lupa on
myönnetty ja palveluntuottaja ja sen toimipaikat on rekisteröity.

Esitettyjen muutosten myötä yksityisen päiväkotitoiminnan aloittamisajankohta olisi
myös ennakoitavampi, mikä todennäköisesti helpottaisi asiakashankintaa ja pienentäisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

palveluntuottajan taloudellista riskiä. Tällä katsotaan olevan positiivisia vaikutuksia myös perheiden tekemiin varhaiskasvatusratkaisuihin.

Esityksessä ehdotetaan, että lakimuutokset tulisivat voimaan 1. päivä tammikuuta 2026.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.56 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan merkittävää hallinnollista muutosta yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Tarkoituksena on siirtyä lupamenettelystä kevyempään rekisteröintimenettelyyn. Tämä tarkoittaa sitä, että yksityinen päiväkotitoiminta ei enää jatkossa vaadi ennakkolupaa vaan sen sijaan toiminta ilmoitetaan rekisteriin. Esityksen tavoitteena on keventää hallinnollista taakkaa, tehdä toiminnan aloittamisesta sujuvampaa ja nopeampaa sekä samalla varmistaa, että palvelun laatu ja turvallisuus eivät vaarannu.

Arvoisa puhemies! Uudistus on osa laajempaa tavoitetta kehittää varhaiskasvatuspalveluja. Sujuvampi hallinto voi madaltaa kynnystä ryhtyä palveluntuottajaksi, mikä puolestaan voi lisätä palvelujen tarjontaa etenkin alueilla, joilla kunnallinen varhaiskasvatus ei yksin riitä vastaamaan kysyntään. Tämä on tärkeä viesti jokaiselle perheelle. Tarvitsemme toimivia ja kohtuuhintaisia varhaiskasvatuspaikkoja lähellä kotia.

Esitys arvioi myös taloudellisia vaikutuksia. Hallinnollinen säästö on selvä niin kunnille kuin viranomaisille. Lupakäsittely vie aikaa ja resursseja, mutta rekisteröinti on yksinkertaisempi prosessi. Tärkeintä kuitenkin on, että tästäkään huolimatta uudistus ei tarkoita valvonnasta luopumista, pikemminkin päinvastoin. Valvonta säilyy, ja sitä voidaan kohdentaa riskeihin perustuen entistä paremmin. Kevennämme siis hallintoa, mutta emme vastuuta.

Arvoisa puhemies! Meidän on pidettävä huoli siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus päästä varhaiskasvatukseen ja että tuo paikka löytyy mahdollisimman läheltä kotoa. Varhaiskasvatus ei ole vain lapsen päivähoitoa, se on kasvatusta, oppimista ja hyvinvoinnin perusta. Me haluamme työskennellä sen eteen, että varhaiskasvatus tavoittaa kaikki lapset taustasta, asuinpaikasta tai perheen tilanteesta riippumatta. Yhdessä tänään lähetekeskustelussa olleen varhaiskasvatuksen palvelusetelien uudistuksen kanssa tämä esitys on askel juuri siihen suuntaan. Se tuo joustavuutta järjestelmään mutta pitää kiinni sen laadusta. Juuri sitä lapsemme ansaitsevat. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.00 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys palauttaa yksityiset päiväkodit luvanvaraisuudesta rekisteröintimenettelyyn. Tämä on tärkeä askel kohti varhaiskasvatusta, joka tukee suomalaista yrittäjyyttä ja perheiden valinnanvapautta. Uudistus keventää hallinnollista taakkaa mutta pitää kiinni laadunvalvonnasta, mikä on lasten ja perheiden etu.

Vuodesta 2023 lähtien luvanvaraisuus on hidastanut uusien päiväkotien perustamista ja lisännyt byrokratiaa. Rekisteröintimenettely mahdollistaa toiminnan aloittamisen, kun palveluntuottaja on rekisteröity soterekisteriin, yleiset edellytykset on tarkistettu ja kunta on suorittanut toimipaikan tarkastuksen. Tämä joustavoittaa toimintaa erityisesti pienille kotimaisille yrittäjille, jotka ovat varhaiskasvatuksen selkäranka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

Kritiikkiä on esitetty lain toistuvista muutoksista, mutta esitys vastaa lausuntopalauteeseen ja selkeyttää sääntelyä. Ennakkovalvonta asian suhteen kuitenkin säilyy. Toimipaikkojen on täytettävä taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset, ja kunnat tarkastavat tilat. Soteri-rekisteri parantaa tiedonsaantia ja tukee kuntien asiakasohjausta.

Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatuksen tulee palvella lapsia ja perheitä laadukkaasti. Rekisteröintimenettely vähentää byrokratiaa tinkimättä kuitenkaan laadusta tai turvallisuudesta. Vaikka voimaantulon lykkäystä on ehdotettu, uskomme, että ripeä toimeenpano vuoden 2026 alusta alkaen on perusteltua. Tämä uudistus on linjassa hallitusohjelman kanssa ja vahvistaa suomalaista varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksella on maassamme merkittävä tehtävä lapsiemme kasvamisessa, oppimisessa ja kehittämisessä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.02 **Juho Eerola ps:** Arvoisa herra puhemies! Kuten tuossa edellä ikään kuin kuultiin, niin tässä palataan monelta osin järkevämpään suuntaan tämän yksityisen varhaiskasvatuksen sääntelyssä. Eli tästä lupaprosessista on saatu käytännössä paljonkin palautetta, että se on hyvin hidas ja raskas ja se hidastaa uusien päiväkotien avaamista ja on heikentänyt perheitten mahdollisuuksia valita.

Tämä rekisteröintimenettely tuo takaisin sen vanhan toimivan mallin mutta sitten säilyttää kuitenkin samalla sellaisen riittävän ennakkovalvonnan, joka kuitenkin tarvitaan. Eli viranomaiset tarkastavat nämä kaikki edellytykset, ja sitten kunta tarkistaa tilat ennen kuin tätä toimintaa aloitetaan.

Tuen, niin kuin tietysti hallituspuolueiden kansanedustajat aina, nyt tälläkin kertaa tätä hallituksen linjaa, jossa yhdistyvät siis tämä sääntelyn keventäminen, valinnanvapaus ja sitten edelleen turvallisuus. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

15.03 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä kohtaa pidän lyhyen puheenvuoron liittyen varhaiskasvatukseen siitä näkökulmasta, että kun puhutaan yksityisestä palveluntuottajasta tai kunnallisesta palveluntuottajasta liittyen varhaiskasvatukseen, niin on totta, että on hienoa, että lapsiperheillä on mahdollisuus valita yksityisiä erimallisia varhaiskasvatuksen tuottajia — siellä löytyy liikuntapainotteisuutta, musiikkipainotteisuutta ynnä muuta tämmöistä kohdennettua, se on hienoa — mutta koen tärkeäksi myös sen, että pidämme keskeisesti huolta siitä julkisesta varhaiskasvatuksesta ja päiväkotitoiminnasta.

On olemassa monta kuntaa — varhaiskasvatuksesta kun puhutaan — joissa on yksityiselle toimijalle annettu jopa yli 50 prosenttia varhaiskasvatuksen tuottamisesta, ja se ei välttämättä aina palvele tarkoitustaan, varsinkaan siinä tilanteessa, jos ajatellaan, että — kun näen sen omin silmin ja olen nähnyt myös omalla paikkakunnallani sen — kun yksityinen palveluntuottaja varhaiskasvatuksessa on hyvin laajasti edustettuna, niin sitten voi tulla tällaisia hankalia kohtia esiin siinä vaiheessa, kun erityisesti erityislasten kohdalla tarvittaisiin varhaiskasvatuspalvelua. Kaikki yksityiset toimet eivät sitä sitten pysty kuitenkaan antamaan eivätkä tuottamaan, ja se on sitten julkisen päivätoiminnan harteilla niin sanotusti. Tässä pyytäisin huomioimaan myös tällaisia seikkoja silloin, kun puhutaan julki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2025 vp

sesta ja yksityisestä varhaiskasvatuksesta, eli että se julkinen on tärkeä, sillä on oma paikansa, ja se kattaa sitten kaikki, myös ne erityislasten tarpeet. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Haluaako ministeri Adlercreutz kommentoida käytyä keskustelua? Kolme minuuttia tai vähemmän. — Olkaa hyvä.

15.05 Opetusministeri Anders Adlercreutz: Arvoisa puhemies! Lyhyesti: Tuntuu siltä, että on laaja ymmärrys tämän tarpeellisuudesta. Tämä on pieni muutos, se hieman helpottaa tilannetta toimijoiden osalta, mutta olen taipuvainen myöskin yhtymään tähän viimeiseen puheenvuoroon, että tietenkin tämän kaiken taustalla on hyvä ja tärkeää, että me pidetään kiinni siitä julkisesta järjestelmästä, joka monella tavalla sitten joutuu hoitamaan laajaa spektriä ja joutuu joskus vastaamaan tiettyihin haasteisiin, jotka eivät välttämättä sitten yksityisellä puolella ole niin yleisiä.

Kiitos käydystä keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.